

Praha 8.9.2003

51

Zhoubný novotvar prsu
(rok 2001 předběžná data)

Zhoubný novotvar (ZN) prsu patří k nejrozšířenějším nádorům u žen ve světovém měřítku. Výjimku tvoří některé rozvojové země, ve kterých se častěji vyskytuje ZN hrdla děložního. V České republice – vzhledem k četnosti výskytu, závažnosti onemocnění a době přežívání patří zhoubný novotvar prsu k nejzávažnějším novotvarům u žen.

Zhoubné novotvary se sledují v České republice od roku 1953, publikované údaje jsou k dispozici od roku 1959. V roce 1976 byl založen Národní onkologický registr (NOR). Za každého pacienta se zjištěným novotvarem je vystaveno „Hlášení zhoubného novotvaru“, v určených časových intervalech „Kontrolní hlášení zhoubného novotvaru“. Zpracování těchto údajů na hlášeních potom podává bližší informace o problematice daných novotvarů.

V roce 1980 bylo u nás hlášeno 2 835 ZN prsu, v přepočtu na 100 000 žen to bylo 53,3 onemocnění. V následujících letech dochází k vzestupu hlášených onemocnění – nejvíce v roce 1999 – 5 043 hlášených nových onemocnění u žen, tj. 95,5 na 100 000 žen. K mírnému poklesu došlo v roce 2000, kdy bylo hlášeno 4 871 nových ZN prsu (což tvoří 92,4 na 100 000 žen), v roce 2001 bylo hlášeno 4 904 onemocnění, což bylo 93,1 na 100 000 žen.

Incidence ZN prsu roste s věkem. První případy ZN prsu se vyskytují ojediněle do 30 let věku ženy. Nejvyšší absolutní počet nově hlášených ZN prsu byl ve věkové skupině 55 - 59 let v počtu 650 onemocnění (na 100 000 žen to bylo 196,8 onemocnění). Porovnááme-li nově hlášená onemocnění na 100 000 žen, dochází ke vzestupu se stoupajícím věkem s nejvyšší hodnotou ve věkové skupině 80 – 84 let (281,5 onemocnění na 100 000 žen).

Z hlediska časového vývoje se mění podíl jednotlivých klinických stadií. Je zde využito TNM klasifikace (T – rozsah primárního nádoru, N – nepřítomnost či přítomnost a rozsah metastáz v regionálních mízních uzlinách, M – nepřítomnost či přítomnost vzdálených metastáz). Zhodnocením těchto tří ukazatelů se potom určí stadium nemoci. Jednotlivá stadia umožňují poměrně přesný popis rozsahu onemocnění. Z hlediska dalšího vývoje nemoci jsou pochopitelně příznivější nižší stadia. Podíl nižších stadií (hlavně stadia I.) stoupá – v roce 1990 stadium I. tvořilo 12,8 % a v roce 2000 to bylo 26,9 %. Rostl podíl, především ve 2. polovině 90. let, neurčeného a neznámého stadia - tento nárůst se nejvíce projevoval ve vyšších věkových skupinách. Od roku 1999 došlo k poklesu.

Výskyt nových onemocnění ZN prsu v jednotlivých krajích v roce 2001 byl následující: nejvyšší počet hlášených nových onemocnění byl v kraji Hlavní město Praha – 761, tj. 122,4 na 100 000 žen, nejnižší v Karlovarském kraji – 108 hlášených nových onemocnění (69,4 na 100 000 žen).

Počet nově hlášených onemocnění ZN prsu výrazně vzrůstá, ale díky včasnému zachytu a zkvalitnění léčby, vyšší informovanosti veřejnosti (samovyšetřování prsů), preventivním kontrolám u lékaře, včasnému zachytu onemocnění i mamografickým vyšetřením, od 90. let zůstává úmrtnost prakticky nezměněna. V roce 1980 úmrtí na ZN prsu tvořila 14,7 % všech úmrtí žen na ZN (dg. C00 – C97), v roce 2001 tvořila 14,8 %.

Porovnání vysokého vzestupu nově hlášených onemocnění s velmi mírným vzestupem úmrtnosti svědčí pro trvale se zlepšující prognózu tohoto onemocnění.

Zpracovala: Dr. Ajmová

**Hlášená nová onemocnění ZN prsu
u žen (dg.C50)**

Rok	Absolutní počet	Na 100 000 žen
1970	2 125	42,0
1975	2 662	51,3
1980	2 835	53,3
1985	3 133	58,9
1990	3 489	65,5
1991	3 849	72,6
1992	4 051	76,3
1993	4 174	78,6
1994	4 621	86,9
1995	4 557	85,8
1996	4 539	85,6
1997	4 554	86,0
1998	4 684	88,6
1999	5 043	95,5
2000	4 871	92,4
2001	4 904	93,1

Zemřelé na ZN prsu (dg. C50)

Rok	Absolutní počet	Na 100 000 žen
1970	1 343	26,6
1975	1 492	28,8
1980	1 697	31,9
1985	1 751	32,9
1990	1 907	35,8
1991	1 946	36,7
1992	1 897	35,7
1993	1 946	36,6
1994	1 985	37,3
1995	2 051	38,6
1996	1 892	35,7
1997	1 943	36,7
1998	1 913	36,2
1999	1 895	35,9
2000	1 939	36,8
2001	1 893	36,1

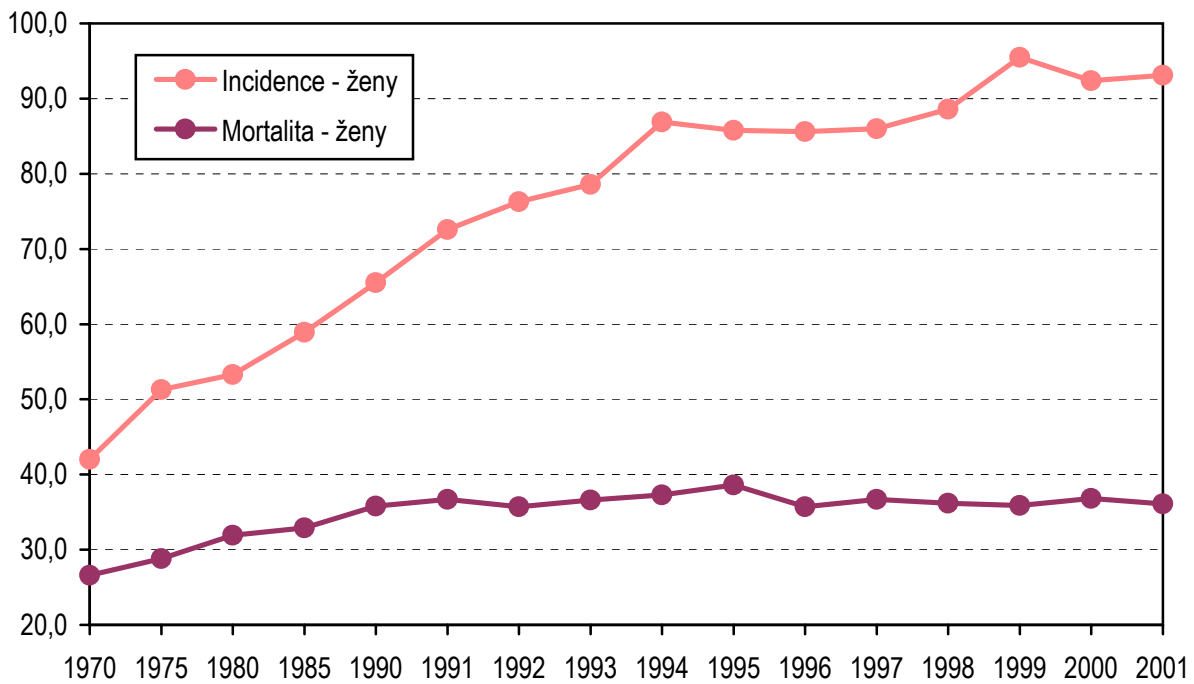
Pozn.: rok 2001 předběžné údaje

**Vývoj hlášených nových onemocnění na ZN prsu
(dg. C50) na 100 000 žen podle krajů**

Kraj	Rok	
	2000	2001
Hl. m. Praha	119,7	122,4
Střední Čechy	94,4	86,1
Jihočeský	95,7	82,9
Plzeňský	88,1	103,5
Karlovarský	82,2	69,4
Ústecký	86,6	91,8
Liberecký	81,3	84,0
Královéhradecký	85,1	82,4
Pardubický	100,9	85,5
Vysočina	72,5	89,2
Jihomoravský	98,9	96,1
Olomoucký	84,4	88,1
Zlínský	84,5	88,1
Moravskoslezský	84,3	92,5
Česká republika	92,4	93,1

Pozn.: rok 2001 předběžné údaje

Vývoj incidence a úmrtnosti pro dg. ZN prsu
na 100 000 žen

Vývoj hlášených nových onemocnění na ZN prsu
na 100 000 žen podle krajů

